WIKIPÉDIA

Eblai nyelv

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Az **eblai nyelv** az ókori Ebla városállam területén és befolyási övezetében, az i. e. 3-2. évezredben beszélt ékírásos, az akkád után a második legrégebbi fennmaradt sémi nyelv.

Eblai	
Beszélik	holt nyelv
Terület	Közel-Kelet, az egykori Ebla (a mai Nyugat-Szíria területén
Beszélők száma	0 fő
Nyelvcsalád	Afroázsiai nyelvcsalád sémi ág keleti sémi nyelvek **eblai nyelv**
Írásrendszer	ékírás
Hivatalos állapot	
Hivatalos	*sehol nem hivatalos*
Gondozza	*nincs szabályozva*
Nyelvkódok	
ISO 639-1	`nincs`
ISO 639-2	`sem`
ISO 639-3	`xeb (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=xeb)`

Tartalomjegyzék

Felfedezés, megfejtés

A nyelv felfedezése viszonylag újnak tekinthető, mivel Tell Mardíhban csak 1964-től folytak ásatások, Paolo Matthiae vezetésével. A nyelv egy a 70-es évek elején feltárt palota romjai közt talált, körülbelül 20 ezer tábláról, illetve töredékről ismert, megfejtése 1973 és 76 között történt, Giovanni Pettinato és Mitchell Dahood által.[1]

A táblák nagyobb része a környéken és korban szokásos sumér logogrammokkal és fonetikai jelekkel készült,[2] kisebb részük azonban egy letisztult, tisztán fonetikus sumer ékírással készült, addig még nem ismert, *eblainak* nevezett sémi nyelvet tartalmazott.

A szövegek túlnyomó többsége adminisztratív szöveg, egybefüggő vallási vagy irodalmi szövegek – melyek a nyelv pontosabb behatárolását segítenék – ritkák. A megfejtést a helyszínen talált kétnyelvű sumér-eblai szótárlisták segítették.

Besorolás

Az eblai az akkáddal együtt a sémi nyelvek keleti ágát alkotja, félúton az akkád és nyugati sémi nyelvek (amorita, ugariti, arám és a kánaáni nyelvek: föníciai, héber, ...) között. Pettinato és Dahood véleménye szerint a nyelv inkább nyugati sémi, míg Gelb és mások egy az akkádhoz közel álló keleti sémi

dialektusnak tekintik inkább.[3] A pontos megítélést az ékírásos lejegyzés nehezíti, mely egyértelműen a keleti sémi jegyeket erősíti.

Cyrus H. Gordon szerint[4] az eblai nyelv nem elsősorban beszélt nyelv volt, hanem egyfajta írásbeli közvetítő nyelv.

 A Wikimédia Commons tartalmaz *Eblai nyelv* témájú médiaállományokat.

Jegyzetek

1. A szakirodalomban a *Pettinato, 1973* dátum az elterjedt.
2. Cole, Stephen D.: *Eblaite in Sumerian Script*, in: The Biblical Archaeologist 40.2 (May 1977:49) - a szövegek nem sumérek, hanem sumér jelekkel írt eblai szövegek.
3. Pettinato, Giovanni: The Archives of Ebla; Gelb, I. J.: *Thoughts about Ibla: A Preliminary Evaluation* in: Monographic Journals of the Near East, Syro-Mesopotamian Studies 1/1 (May 1977) pp.3-30
4. Cyrus H. Gordon (1997) Amorite and Eblaite. In: Robert Hetzron (ed.) *The Semitic Languages*. New York: Routledge. 101.

Irodalom

- Eblaitica: Essays on the Ebla Archives and Eblaite Language. eds.: Gordon, Cyrus - Rendsburg, Gary, Publications of the Center for Ebla Research at New York University / Eisenbrauns, in 4 vols. 1987, 1990, 1992, 2002
- Beld, Scott G. - Hallo, William W. - Michalowski, Piotr: The Tablets of Ebla: Concordance and Bibliography. Eisenbrauns, 1984
- Matthiae, Paolo: Aux origines de la Syrie: Ebla retrouvée. Gallimard, Paris 1996, ISBN 2-07-053350-6
- Matthiae, Paolo: The Royal Archives of Ebla. Skira, 2008
- Pettinato, Giovanni: The Archives of Ebla: An Empire Inscribed in Clay. Doubleday, 1981
- Huehnergard, John – Woods, Christopher: Akkadian and Eblaite. In: R. Woodard (ed.): The Cambridge Encyclopedia of the World's Ancient Languages. Cambridge, 2004. ISBN 0-521-56256-2
- Dobos Károly Dániel: Sém fiai – A sémi nyelvek és a sémi írásrendszerek története (Pázmány Egyetem eKiadó és Szent István Társulat: Budapest, 2013) 95-102.

További információk

- Eblaitica vol.2 at Google Books (https://books.google.fr/books?id=8vkLhBJUtngC&pg=PA1996&lpg=PA1996&dq=eblaitica&source=bl&ots=Yl04iizKKb&sig=k7_Mzv-4zm4A1lqE_v2H2LEZkqs#PPA1985,M1)
- Eblaitica vol.4 at Google Books (https://books.google.fr/books?id=0Rwals-oh6kC&pg=PA207&lpg=PA207&dq=eblaite+lexicon&source=bl&ots=ZnG8PKdfFf&sig=tLHXJqylULk_bo2pRrgxLlwQ0Q4)
- LinguistList (http://linguistlist.org/forms/langs/LLDescription.cfm?code=xeb)
- MultiTree: A Digital Library of Language Relationships (http://multitree.linguistlist.org/codes/xeb)